4003 - Manifestacions bàsiques de la motricitat

Curs acadèmic: 2026-27
Facultat: Institut Nacional d'Educació Física de Catalunya - Barcelona
Titulació: Grau en Ciències de l'Activitat Física i l'Esport
Matèria: Manifestacions de la motricitat humana **Tipus matèria:** Obligatòria
Tipus assignatura: Obligatòria
Departament: Educació Física
Idiomes: Català
Curs: 1r **Semestre:** 1r
Crèdits ECTS matèria: 24
Crèdits ECTS assignatura: 6

Configuració de l'assignatura

Crèdits ECTS teoria: 4 **Grups teoria:** 2
Crèdits ECTS pràctica: 2 **Grups pràctica:** 4
Hores de docència setmanal: 4,5

Hores de dedicació de l'alumnat

Presencials: 60
Treballs dirigits: 45
Treball autònom: 45

Professorat

Nom	Coordinador	Crèdits	Correu electrònic
Meritxell Monguillot Hernando	Sí	0	mmonguillot@gencat.cat
Raimon Recoder Miralles	No	6	rrecoder@gencat.cat

Competències bàsiques

1. Que els estudiants sàpiguen aplicar els seus coneixements al seu treball o vocació d'una forma professional i posseeixin les competències que solen demostrar-se per mitjà de l'elaboració i defensa d'arguments i la resolució de problemes dins de la seva àrea d'estudi.
2. Que els estudiants puguin transmetre informació, idees, problemes i solucions a un públic tant especialitzat com no especialitzat.

Competències generals

1. Capacitat d'aprenentatge i responsabilitat (capacitat d'anàlisi, de síntesi, de visions globals i d'aplicació dels coneixements a la pràctica/capacitat de prendre decisions i adaptació a noves situacions).
2. Treball en equip (capacitat de col·laborar amb els altres i de contribuir a un projecte comú/capacitat de col·laborar en equips interdisciplinaris i en equips multiculturals)
3. Desenvolupar habilitats d'adaptació a noves situacions, resolució de problemes i treball autònom.
4. Desenvolupar habilitats de relació interpersonal i de comunicació.

Competències específiques

1. Identificar i analitzar els trets estructurals i funcionals de l'activitat física i de l'esport.
2. Reconèixer i comprendre els diferents factors que condicionen l'activitat física i de l'esport.
3. Aplicar els coneixements adquirits en l'activitat física i de l'esport a la pràctica professional.

Recomanacions sobre els coneixements previs per a l'assoliment dels objectius de l'assignatura

Es recomana estar familiaritzat amb la plataforma virtual d'aprenentatge Moodle per tal de seguir, completar i ampliar els continguts propis de l'assignatura.

Es recomana que tot l'alumnat disposi d'un compte Gmail per poder treballar en el seu Drive.

Objectius

- 1. Dissenyar, implementar i avaluar activitats per al desenvolupament dels elements que integren la motricitat en els diferents àmbits de l'activitat física i l'esport atenent a les característiques evolutives dels participants i d'acord amb una perspectiva pedagògica.
- 1.1. Identificar els conceptes, terminologies i taxonomies relacionades amb la motricitat.
- 1.2. Diferenciar les habilitats motrius bàsiques i específiques en les diferents manifestacions esportives i físiques.
- 1.4. Aplicar activitats per al desenvolupament dels elements que composen la motricitat humana: habilitats motrius, sòcio-motrius i perceptivo-motrius.
- 1.5. Analitzar les característiques evolutives dels participants i la seva relació amb els elements que formen la motricitat (habilitats, capacitats perceptiu-motrius i sòcio-motrius)
- 1.6. Adoptar una actitud crítica, reflexiva i pedagògica per al desenvolupament dels elements que integren la motricitat
- 2. Desenvolupar la capacitat d'aprenentatge, de responsabilitat, de presa de decisions i d'aplicació dels coneixements a noves situacions pràctiques sent capaç d'extraure'n conclusions.
- 2.1. Reflexionar de forma crítica sobre els aprenentatges realitzats transferint-los a noves situacions i extraure'n conclusions de millora.

Continguts

- **Bloc 1: Justificació de l'assignatura en el pla d'estudis de grau.**
- **Bloc 2: Aproximació conceptual.**
  - Motricitat, conducta motriu, situació motriu i habilitat motriu.
  - Origen, evolució i diversitat terminològica. Taxonomies.
  - La praxeologia motriu.
  - Dominis d'acció motriu.
  - Aportacions de la Neurociència a la motricitat.
  - Perspectiva pedagògica de la motricitat.
- **Bloc 3: Desenvolupament motor.**
  - Desenvolupament, creixement i maduració.
  - Concepte, característiques evolutives, factors i etapes del desenvolupament motor.
    - Anàlisi crític de les conseqüències de l'especialització esportiva en edats primerenques
- **Bloc 4: Dimensions, elements i funcions que integren la motricitat.**
  - Les habilitats motrius: bàsiques i específiques.
  - Les capacitats perceptivo-motrius (lateralitat, coordinació, equilibri, espacialitat i temporalitat) i sòcio-motrius (emocions)
- **Bloc 5: Aplicació dels elements que integren la motricitat per a la resolució de casos pràctics.**
  - Transferència dels aprenentatges realitzats.

Activitats formatives

Activitats dirigides

- Portafolis
- Lectura d'articles i memoràndums científics
- Recerca d'informació
- Fórums/Debats

Classes presencials

- Conferències
- Pràctica d'aula

Treball autònom de l'estudiant

- Lectures
- Estudi individual

Activitats d'avaluació

Passaport motriu

Ponderació: 40%
Tipus: Grupal
Nota mínima per a fer mitjana: 2
Permet reavaluació: No
Nota mínima reavaluació: -

Disseny, implementació i avaluació d'activitats per al desenvolupament dels elements motrius (habilitats i capacitats) atenent a les característiques evolutives dels participants, a l'àmbit de l'activitat física i l'esport i a criteris pedagògics.

Objectius associats a l'activitat

- 1. Dissenyar, implementar i avaluar activitats per al desenvolupament dels elements que integren la motricitat en els diferents àmbits de l'activitat física i l'esport atenent a les característiques evolutives dels participants i d'acord amb una perspectiva pedagògica.
- 1.2. Diferenciar les habilitats motrius bàsiques i específiques en les diferents manifestacions esportives i físiques.
- 1.4. Aplicar activitats per al desenvolupament dels elements que composen la motricitat humana: habilitats motrius, sòcio-motrius i perceptivo-motrius.
- 1.5. Analitzar les característiques evolutives dels participants i la seva relació amb els elements que formen la motricitat (habilitats, capacitats perceptiu-motrius i sòcio-motrius)
- 1.6. Adoptar una actitud crítica, reflexiva i pedagògica per al desenvolupament dels elements que integren la motricitat

Qüestionari 1

Ponderació: 10%
Tipus: Individual
Nota mínima per a fer mitjana: 2
Permet reavaluació: No
Nota mínima reavaluació: -

Qüestionari I online teòric centrat en identificar, relacionar i aplicar els conceptes desenvolupats en l'assignatura.

Objectius associats a l'activitat

- 1. Dissenyar, implementar i avaluar activitats per al desenvolupament dels elements que integren la motricitat en els diferents àmbits de l'activitat física i l'esport atenent a les característiques evolutives dels participants i d'acord amb una perspectiva pedagògica.
- 1.1. Identificar els conceptes, terminologies i taxonomies relacionades amb la motricitat.

- 1.2. Diferenciar les habilitats motrius bàsiques i específiques en les diferents manifestacions esportives i físiques.
- 1.4. Aplicar activitats per al desenvolupament dels elements que composen la motricitat humana: habilitats motrius, sòcio-motrius i perceptivo-motrius.
- 1.5. Analitzar les característiques evolutives dels participants i la seva relació amb els elements que formen la motricitat (habilitats, capacitats perceptiu-motrius i sòcio-motrius)
- 1.6. Adoptar una actitud crítica, reflexiva i pedagògica per al desenvolupament dels elements que integren la motricitat
- 2. Desenvolupar la capacitat d'aprenentatge, de responsabilitat, de presa de decisions i d'aplicació dels coneixements a noves situacions pràctiques sent capaç d'extraure'n conclusions.
- 2.1. Reflexionar de forma crítica sobre els aprenentatges realitzats transferint-los a noves situacions i extraure'n conclusions de millora.

Transferència

Ponderació: 25%
Tipus: En parella
Nota mínima per a fer mitjana: 2
Permet reavaluació: No
Nota mínima reavaluació: -

Activitat d'avaluació sumativa que es resoldrà en equip i en l'horari de classe. Es plantejaran diferents situacions problema reals en què l'alumnat haurà d'aplicar el coneixement après per resoldre'ls.

Objectius associats a l'activitat

- 1. Dissenyar, implementar i avaluar activitats per al desenvolupament dels elements que integren la motricitat en els diferents àmbits de l'activitat física i l'esport atenent a les característiques evolutives dels participants i d'acord amb una perspectiva pedagògica.
- 1.1. Identificar els conceptes, terminologies i taxonomies relacionades amb la motricitat.
- 1.2. Diferenciar les habilitats motrius bàsiques i específiques en les diferents manifestacions esportives i físiques.
- 1.4. Aplicar activitats per al desenvolupament dels elements que composen la motricitat humana: habilitats motrius, sòcio-motrius i perceptivo-motrius.
- 1.5. Analitzar les característiques evolutives dels participants i la seva relació amb els elements que formen la motricitat (habilitats, capacitats perceptiu-motrius i sòcio-motrius)
- 1.6. Adoptar una actitud crítica, reflexiva i pedagògica per al desenvolupament dels elements que integren la motricitat
- 2. Desenvolupar la capacitat d'aprenentatge, de responsabilitat, de presa de decisions i d'aplicació dels coneixements a noves situacions pràctiques sent capaç d'extraure'n conclusions.
- 2.1. Reflexionar de forma crítica sobre els aprenentatges realitzats transferint-los a noves situacions i extraure'n conclusions de millora.

Qüestionari 2

Ponderació: 25%
Tipus: Individual
Nota mínima per a fer mitjana: 2
Permet reavaluació: No
Nota mínima reavaluació: -

Qüestionari 2 que recullirà tots els aspectes teòrics i pràctics treballats en l'assignatura

Objectius associats a l'activitat

- 1.1. Identificar els conceptes, terminologies i taxonomies relacionades amb la motricitat.
- 1.2. Diferenciar les habilitats motrius bàsiques i específiques en les diferents manifestacions esportives i físiques.
- 1.5. Analitzar les característiques evolutives dels participants i la seva relació amb els elements que formen la motricitat (habilitats, capacitats perceptiu-motrius i sòcio-motrius)
- 1.6. Adoptar una actitud crítica, reflexiva i pedagògica per al desenvolupament dels elements que integren la motricitat

Requisits avaluació continuada (específics)

- L'alumnat haurà de realitzar les quatre activitats d'avaluació. La no realització d'alguna activitat, el no lliurament d'alguna de les quatre activitats d'avaluació o lliurar-les fora del termini establert suposarà suspendre l'assignatura.
- Les activitats d'avaluació no són reevaluables.
- Per superar l'assignatura caldrà obtenir com a mínim un 5 de la mitjana de les quatre activitats d'avaluació. Si l'alumnat no arriba a 5 punts caldrà que es presenti a la reavaluació de l'assignatura.
- L'activitat de reavaluació de l'assignatura estarà formada per una prova escrita de caràcter teòric-pràctic. Per superar l'assignatura caldrà aconseguir un mínim de 5 punts tot i que es podrà treure un màxim de 10 punts.
- L'alumnat que segueix l'avaluació continuada, haurà d'assistir com a mínim a un 80% de les sessions pràctiques. Si l'alumnat supera el 20% de faltes permeses (sense motiu justificat) perdrà el dret a ser avaluat i reavaluat.
- Les absències justificades per competicions esportives, visites mèdiques, lesions, malalties, examens de carnet de conduir, examens escoles oficials d'idiomes, etc. s'inclouen en aquest 20%.
- L'activitat del passaport motriu es realitzarà en equip i l'activitat de transferència es realitzarà en parella. Si algun membre no cumpleix amb els acords d'equip signats a l'inici de l'activitat, haurà de realitzar l'activitat de forma individual.
- L'alumnat haurà d'assistir obligatoriament a les sessions que es faran amb experts/es. Part de les preguntes de les qüestionaris poden sortir d'aquestes sessions.

Condicions específiques si l'alumnat no pot fer pràctiques o una activitat d'avaluació

- En el cas que l'alumnat no pugui participar en les sessions pràctiques motrius (lesions, malaltia...) caldrà que presenti el document mèdic que ho acrediti així com el temps previst que haurà d'estar sense practicar. No obstant, en la mesura que es pugui, es recomana assisitir a les sessions pràctiques en qualitat d'observador/a i amb participació no motriu.
- En el cas de no poder assistir a una activitat d'avaluació caldrà justificar-ho degudament (certificat mèdic, examens oficials...) per poder-lo realitzar en una altra data.

Requisits avaluació única

L'alumnat d'avaluació única haurà de realitzar tres activitats d'avaluació. El no lliurament d'alguna de les tres activitats d'avaluació o lliurar-les fora del termini establert suposarà suspendre l'assignatura.

- Activitat 1: Prova escrita (40%) (Individual)
- Activitat 2: Passaport motriu (40%) (Individual)
- Activitat 3: Transferència (20%) (Individual)
- Per superar l'assignatura l'alumnat haurà d'assolir com a mínim un 5 de la mitjana de totes les activitats.
- Caldrà presentar-se a la reavaluació si la nota mitja entre les tres activitats no arriba a 5 punts.
- La reavaluació suposarà realitzar una prova global (teòric/pràctica) sobre tots els conceptes de l'assignatura.
- En la reavaluació l'alumnat podrà obtenir la màxima nota (10 punts).

Bibliografia i altres recursos

Albiac, M. y Niort, J. (19 de novembre de 21) *La lateralitat en l'aprenentatge escolar.* Diari Ara Criatures. https://criatures.ara.cat/escola/lateralitat-l-aprenentatge-escolar_1_4182798.html

Albiac, M. y Niort, J. (8 de juliol de 2021). *Elogi del moviment.* Diari Ara Criatures. Criatures. https://criatures.ara.cat/infancia/elogi-moviment_1_4047791.html

Batalla, A. (2002). *Habilitades motrices.* INDE.

Cañabate, D., Colomer, J. i Olivera, J. (2018). El moviment, un llenguatge per créixer. *Apunts. Educació Física i Esports,134,* 4t trimestre (octubre-desembre),146-155. http://dx.doi.org/10.5672/apunts.2014-0983.cat.(2018/4).134.11

Castañer , M.y Camerino, O. (2022). *Enfoque dinámico e integrado de la motricidad (EDIM). De la teoría a la práctica.* Motriu actual (2).

Castañer, M. y Camerino, O. (2006). *Manifestaciones básicas de la motricidad.* Edicions de la Universitat de Lleida.

Castañer, M. y Camerino, O. (2013). Enfoque dinámico e integrado de la motricidad (EDIM). *Acción motriz,* 11.

Desrosiers, P. y Tousignant, M. (2005). *Psicomotricidad en el aula.* INDE.Fernández, E., Gardoqui, Mª L. y Sánchez, F. (2007). *Evaluación de las habilidades motrices básicas.* INDE.

Godall, T. (2016). Movimiento libre y entornos óptimos. Reflexiones a partir de un estudio con bebés. *RELADEI,* 5.3.

Granda, J. y Arrebola, I. (2019). Manual de aprendizaje y desarrollo motor: una perspectiva educativa.

Larraz, A. (2008). Valores y dominios de acción motriz en la programación de educación física para la educación primaria. Seminario Internacional de Praxiología Motriz.

Le Boulch, J. (1976). *La educación por el movimiento en la edad escolar.* Paidós.

López Pastor, V. (2017) ¿Qué significa programar por “dominios de acción motriz” y qué ventajas tiene para el profesorado de educación física?. *EmásF, Revista Digital de Educación Física. 8,*44.

López Ros, V. (2013). Las habilidades motrices básicas en educación primaria. Aspectos de su desarrollo. *Tándem Didáctica de la Educación Física,43,*89-96.

Mayola, M.ª C.; Villarroya, A. y Reverter, J.(2010). Relación entre la lateralidad y los aprendizajes escolares. *Revista Apunts Educación Física y Deportes. 101,*32-42.

Mora, F. (2013). *Neuroeducación.* Alianza editorial.

Navas, M. (2010). *Fichero habilidades motrices básicas.* INDE.

Niort, J. (1 de desembre de 2022). *La influència de la lateralitat en l'educació.* Diari de l'Educació. https://diarieducacio.cat/la-influencia-de-la-lateralitat-en-leducacio/

Niort, J. (2012). Lateralidad y síndrome X fràgil: Análisis y valoración. Tesis doctoral. Universitat de Barcelona.

Niubó, J., Lavega-Burgués, P., Sáenz-López, P.(2021). La educación de las emociones a través de la educación física. *EmásF, Revista Digital de Educación Física,12*(72).

Olivera, J. (2001). Bases pedagógicas para una educación deportiva. *Apunts Educación Física y Deportes,* 66.

Olivera, J. (2009). Motricitat infantil: les 10.000 hores. *Apunts Educació Física i Esport,* 96.

Parlebàs, P. (1991). Didáctica y lógica de las actividades físicas deportivas. *Educación física y deporte*, 14-15.

Pellicer, I. (2011). *Educación física emocional*. INDE.

Pellicer, I. (2015). *NeuroEF. La revolución de la Educación Física desde la neurociencia*. INDE.

Pikler, E. (1985). *Moverse en libertad. Desarrollo de la motricidad global*. Narcea.

Pietsch,S., Jansen, P. (2018). Laterality-Specific Training Improves Mental Rotation Performance in Young Soccer Players. *Frontiers in Psychology,9*.

Riera, J. (2005). *Habilidades en el deporte.* INDE.

Rigal, R. (2006*). Educación motriz y educación psicomotriz en preescolar y primaria*. Editorial INDE.

Rivadeneyra. M.L., Sicilia, A. (2004). *La percepción espacio-temporal y la iniciación a los deportes de equipo en Primaria: Unidades didácticas para Primaria*. INDE.

Sánchez-Lastra, M.A., Varela,S., Cancela, J.M., Ayán, C. (2019). Improving children's coordination proprioceptive training. *Apunts Educación física y deportes*, 136, 22-35.